

การรับรู้บทบาททางเพศและทัศนคติทางเพศของวัยรุ่น ในสถานศึกษาแห่งหนึ่ง จังหวัดอุดรดิตถ์

จักรกฤษณ์ พินญาพงษ์^{1*}, ธัญญลักษณ์ พิมเสน¹, นันทิกา คบล่า, นิภาวดี สีสันท¹,
ปิยะภากรณ์ อ่อนวงศ์¹ และวราภรณ์ ม่วงโมด¹
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

บทคัดย่อ

การรับรู้บทบาททางเพศและทัศนคติด้านเพศของวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในวัยรุ่น การศึกษาภาคตัดขวางเชิงวิเคราะห์ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้บทบาททางเพศและทัศนคติทางเพศของวัยรุ่นในสถานศึกษาแห่งหนึ่งในจังหวัดอุดรดิตถ์ ประชากรได้แก่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 230 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเอง โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะบุคคล การรับรู้บทบาททางเพศ และ ทัศนคติทางเพศของนักเรียนชายและหญิง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ทดสอบความแตกต่างของการรับรู้บทบาททางเพศของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงด้วยสถิติไคสแควร์ และทดสอบความแตกต่างของทัศนคติของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงด้วยการทดสอบที ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีการรับรู้บทบาททางเพศที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.01$) โดยนักเรียนชายมีสัดส่วนการรับรู้บทบาททางเพศระดับสูงมากกว่านักเรียนหญิง (67.0%, 53.7%) ทัศนคติทางเพศโดยรวมของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงไม่แตกต่างกัน ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางทั้งวัยรุ่นชายและหญิง สถานศึกษาควรมีการเรียนการสอนเพศศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของวัยรุ่นเพื่อส่งเสริมทัศนคติทางเพศต่อการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย และส่งเสริมการรับรู้บทบาททางเพศที่เท่าเทียมกันและความรับผิดชอบต่อการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นชาย

*ผู้เขียนหลัก: pinyaphong_j@hotmail.com

คำสำคัญ: บทบาททางเพศ ทัศนคติทางเพศ วัยรุ่นในสถานศึกษา

SCIENCE AND TECHNOLOGY
UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY

Gender Role Perception and Sexual Attitude among Adolescents in a School in Uttaradit Province

Jakkrite Pinyaphong^{1*}, Thunyarun Phimsen¹, Nanthika Khobla¹,
Nipawadee Seesanit¹, Piyapaporn Onwong¹, and Waraporn Muangmode¹
¹Faculty of Science and Technology, Uttaradit Rajabhat University

Abstract

Gender role perception and sexual attitude among adolescents are associated with sexual risk behavior and teenage pregnancy. This analytical cross-sectional study aimed to investigate and compare gender perception and sexual attitude among male and female adolescents at a school in Uttaradit Province. The target population was 230 students in grade 1-6. Data collection was conducted using self-administered questionnaires (SAQ) developed by the researchers. The instruments consisted of the questionnaires for demographic data, gender role perception and sexual attitude. Data were analyzed with descriptive statistics. Chi-square test was used for gender role perception and t-test was performed on sexual attitude among male and female adolescents. The results showed a significant difference in gender role perception between male and female adolescents ($p < 0.01$), with male adolescents having a greater proportion of gender role perception than female adolescents (67.0%, 53.7% respectively). The overall sexual attitudes were not different, being at a moderate level for both male and female adolescents. Sex education a school should be consistent with the needs of adolescents to promote sexual attitudes towards safe sex, equal gender role recognition, and responsible sex in male adolescents.

*Corresponding Author: pinyaphong_j@hotmail.com

Keywords: gender role, sexual attitude, adolescents at a school

SCIENCE AND TECHNOLOGY
UTTARADIT RAJABHAT UNIVERSITY

1. บทนำ

ปัจจุบันวัยรุ่นไทยต้องเผชิญกับสภาพการเปลี่ยนแปลงรอบด้านทั้งทางสังคม วัฒนธรรม ค่านิยม และอิทธิพลของสื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะความเปลี่ยนแปลงที่โน้มเอียงไปตามกระแสวัตถุนิยม ส่งผลต่อรูปแบบความคิด ค่านิยม ทักษะคิด วิธีการดำเนินชีวิต และพฤติกรรมการแสดงออกของวัยรุ่นในเรื่องเพศ การใช้ยา และสารเสพติด ก่อปรกับวัยรุ่นเป็นช่วงชีวิตที่กำลังประสบกับความเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายที่ก้าวพ้นจากวัยเด็กเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ มีความเปลี่ยนแปลงทางจิตสังคม โดยเลือกเรียนรู้และเลียนแบบจากตัวแบบรอบข้างในการแสวงหาเพื่อค้นพบความเป็น “ตัวตน” ของตนเอง แต่ยังขาดวุฒิภาวะและประสบการณ์อย่างเพียงพอในการตัดสินใจเลือกทางเดินที่ถูกต้องและเหมาะสม^[1]

โดยทั่วไปหญิงและชายจะได้รับการขัดเกลาผ่านการสอนทั้งจากครอบครัวและสถานศึกษาให้สวามิภักดิ์ของตนเอง การขัดเกลาก็จะเริ่มตั้งแต่วัยเด็กไม่เพียงแต่ผ่านสถาบันครอบครัวเท่านั้นแต่ยังผ่านสถาบันต่าง ๆ เช่นสถาบันการศึกษา ซึ่งจะหล่อหลอมความคิดในเรื่องบทบาทของตนเองในฐานะที่เป็นเพศหญิงเพศชาย (Gender)^[2] อย่างไรก็ตามยังมีกลุ่มคนที่ยังคงมองเห็นความแตกต่างในบทบาททางสังคมของหญิงและชายว่าเป็นความแตกต่างที่ไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้ หรือไม่จำเป็นต้องเปลี่ยน ซึ่งความขัดแย้งหรือความไม่ลงรอยกันในสาระของการขัดเกลาทางสังคมยังมีส่วนสำคัญที่ทำให้วัยรุ่นเกิดความสับสนในการเลือกบทบาททางเพศที่เหมาะสมของตนเอง เช่นชายควรมีลักษณะอย่างไร หญิงควรมีลักษณะอย่างไร โดยเฉพาะความสัมพันธ์ทางเพศระหว่างชายและหญิง เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างเพศใดควรเป็นฝ่ายเริ่ม ใครควรเป็นฝ่ายสนอง ใครมีสิทธิที่ปฏิเสธ ซึ่งฐานะที่ต่ำกว่าของผู้หญิงและการขาดการรับผิดชอบของผู้ชายก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพทางเพศซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญในสังคม^[3]

ปัจจุบันพบว่าวัยรุ่นไทยมีเพศสัมพันธ์เร็วขึ้นทั้งเพศหญิงและเพศชายจากรายงานการเฝ้าระวังพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ในปี 2562 พบว่า อายุเฉลี่ยการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของวัยรุ่นชายและหญิงมีแนวโน้มลดลงจาก 13.0 ปี และ 13.5 ปี ในปี พ.ศ. 2561 เป็น 12.2 ปี และ 12.3 ปี ตามลำดับ โดยกลุ่มนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เคยมีเพศสัมพันธ์เพิ่มขึ้นจาก ร้อยละ 3.6 เป็นร้อยละ 5.3 ในขณะที่ในกลุ่มนักเรียนหญิงเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.1 เป็น ร้อยละ 5.1^[4] สถานการณ์การตั้งครรภ์ในกลุ่มแม่วัยรุ่นในจังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่าอัตราการคลอดมีชีพในหญิงอายุ 10-14 ปี ต่อ 1,000 ประชากร มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จากอัตรา 0.37 ในปี 2557 เป็น 0.73 (ต่อ 1,000 ประชากร) ในปี 2558 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็นอัตรา 1.13 (ต่อ 1,000 ประชากร) สถานการณ์โรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในกลุ่มเยาวชนในประเทศไทยที่มีอายุ 15-24 ปี ในกลุ่มวัยรุ่นในจังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่าอัตราการติดเชื้อ เอชไอวี (HIV) ในผู้ป่วยรายใหม่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น คือจากอัตรา 17.75 ต่อ 1,000 ประชากร ในปี 2559 เป็นอัตรา 24.36 ต่อ 1,000 ประชากร ในปี 2560 นอกจากนี้สถานการณ์การติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ยังมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น คือ เพิ่มจากอัตราป่วย 11.59 เป็น 16.88 และ 28.26 ต่อ 1,000 ประชากร ในปี 2557, 2558 และในปี 2560 ตามลำดับ^[5]

จากสถานการณ์ของผลที่เกิดจากพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย ส่วนหนึ่งเกิดจากการรับรู้บทบาททางเพศ และทัศนคติทางเพศต่อการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่เหมาะสมของเยาวชน เช่น การไม่ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ และการไม่ตอรองเมื่อมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย อย่างไรก็ตามการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้บทบาททางเพศในวัยรุ่นในพื้นที่ที่ศึกษายังไม่มีการศึกษา ดังนั้นการศึกษาค้นคว้านี้จะทำให้เข้าใจการรับรู้บทบาททางเพศและทัศนคติเรื่องเพศของนักเรียนเพื่อจะได้นำผลการศึกษามาใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาเนื้อหาการเรียนการสอนเพศศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีทัศนคติที่ถูกต้องเรื่องเพศ และส่งเสริมการรับรู้บทบาททางเพศเพื่อความเสมอภาคทางเพศให้กับวัยรุ่นต่อไป

2. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงภาคตัดขวางเชิงวิเคราะห์ (Analytical cross-sectional study)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ วัยรุ่นในสถานศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ทั้งเพศชายและเพศหญิง ณ สถานศึกษาแห่งหนึ่ง จังหวัดอุดรธานี จำนวน 230 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการทบทวนเอกสารและวรรณกรรม ผู้วิจัยตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC ของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.71 นำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มวัยรุ่นที่มีลักษณะคล้ายกับประชากรเป้าหมาย จำนวน 30 คน คำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Co-efficient) แบบสอบถามส่วนการรับรู้บทบาททางเพศมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.78 และส่วนทัศนคติทางเพศมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81 แบบสอบถามประกอบไปด้วย 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะบุคคล จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ที่พักอาศัยในปัจจุบัน การได้รับค่าใช้จายในแต่ละเดือน แหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศ

ส่วนที่ 2 การรับรู้เกี่ยวกับบทบาททางเพศ จำนวน 14 ข้อ เป็นข้อความด้านบวก 9 ข้อ ข้อความด้านลบ 5 ข้อ เป็นแบบ 2 คำตอบ คือ ใช่หรือไม่ใช่ โดยข้อที่ตอบใช่จะได้ 2 คะแนน ข้อที่ตอบไม่ใช่จะได้ 1 คะแนน แบ่งระดับการรับรู้เป็น 3 ระดับ ตามเกณฑ์ของบลูม^[6] คือการรับรู้ระดับต่ำ มีค่าคะแนนระหว่าง 1-16 คะแนน การรับรู้ระดับปานกลาง มีค่าคะแนนระหว่าง 17-22 และการรับรู้ระดับสูง มีค่าคะแนน 23-28 ตามลำดับ

ส่วนที่ 3 ทัศนคติทางเพศ จำนวน 22 ข้อ ลักษณะของคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบในลักษณะประเมินค่าเป็น 5 ระดับ (Likert scale) เป็นข้อความด้านบวก 17 ข้อ ข้อความด้านลบ 6 ข้อ และนำมาคิดเป็นค่าเฉลี่ย จากนั้นนำมาแบ่งเป็น 3 ช่วงระดับ^[7] ตามความกว้างของช่วง คือ ระดับต่ำ (1.00-2.33 คะแนน) ระดับปานกลาง (2.34-3.66) และระดับสูง (3.67-5.00)

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย (informed consent) ทั้งด้านที่เป็นประโยชน์และความเสี่ยงที่กลุ่มเป้าหมายอาจได้รับการวิจัย โดยกลุ่มเป้าหมายมีอิสระในการเข้าร่วมและถอนตัวจากการวิจัยได้ตลอดเวลาโดยไม่มีผลกระทบใด ๆ

วิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงพรรณนาโดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ทดสอบความแตกต่างของการรับรู้บทบาททางเพศโดยสถิติไคสแควร์ (χ^2) และทดสอบความแตกต่างของทัศนคติทางเพศโดยใช้สถิติ Independent t-test

3. ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มประชากรเป้าหมายในการศึกษารั้งนี้เป็นวัยรุ่นชายร้อยละ 57.0 วัยรุ่นหญิงร้อยละ 43.0 ระดับการศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ร้อยละ 23.9 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6 เท่ากันคือ ร้อยละ 19.3 วัยรุ่นส่วนใหญ่ได้รับความรู้เรื่องเพศจากโรงเรียนร้อยละ 70.0 รองลงมาคือได้รับจากอินเทอร์เน็ตร้อยละ 53.5 และเมื่อมีปัญหาเรื่องเพศวัยรุ่นปรึกษา มารดา ร้อยละ 47.8 รองลงมาคือปรึกษาเพื่อนร้อยละ 38.8 ปัจจุบันวัยรุ่นมีคู่วัยร้อยละ 41.3 วัยรุ่นต้องการได้รับข้อมูลเรื่องเพศเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์มากที่สุดคือร้อยละ 55.2 รองลงมาคือการรักษาสุขอนามัยในช่วงวัยเจริญพันธุ์ร้อยละ 42.6 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คุณลักษณะทั่วไปของประชากร (N=230)

ลักษณะส่วนบุคคล		จำนวน(คน) (230)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	131	57.0
	หญิง	99	43.0
แหล่งความรู้เรื่องเพศ *	โรงเรียน	161	70.0
	หนังสือเรียน	72	31.3
	โทรทัศน์	49	21.3
	อินเทอร์เน็ต	123	53.5
	สิ่งพิมพ์ต่างๆ	21	9.1
	บิดา – มารดา	24	10.4
	คู่วัย	14	6.1
	เพื่อน	53	23.0

ลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน(คน) (230)	ร้อยละ
การปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาเรื่องเพศ *		
บิดา	47	20.4
มารดา	110	47.8
อาจารย์	68	29.6
เพื่อน	88	38.8
คนรัก	19	8.3
ไม่ปรึกษาใครเลย	33	14.3
คูรัก/แฟน		
มี	95	41.3
ไม่มี	135	58.7
ข้อมูลเรื่องเพศที่ต้องการทราบ *		
การป้องกันการตั้งครรภ์	56	24.3
โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์	127	55.2
การใช้ถุงยางอนามัย	66	28.7
การมีประจำเดือน	51	22.2
การจัดการอารมณ์ทางเพศ	64	27.8
การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง	49	21.3
การนับปอดดภัย	55	23.9
การรักษาสุขอนามัยใน	98	42.6
ช่วงวัยเจริญพันธุ์		

* ตอบได้มากกว่า 1 ตัวเลือก

ส่วนที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างการรับรู้บทบาททางเพศของวัยรุ่นหญิงและชาย ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิงมีการรับรู้บทบาททางเพศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยวัยรุ่นชายมีการรับรู้บทบาททางเพศในระดับสูงในสัดส่วนที่มากกว่าวัยรุ่นหญิง (ร้อยละ 67.0 และ 53.7 ตามลำดับ) ดังตารางที่ 2

ตาราง 2 เปรียบเทียบทัศนคติเรื่องเพศของนักเรียนชายและหญิง (N=230)

เพศ	ระดับการรับรู้บทบาทชายหญิง			รวม
	ระดับต่ำ จำนวน (ร้อยละ)	ระดับปานกลาง จำนวน (ร้อยละ)	ระดับสูง จำนวน (ร้อยละ)	
ชาย	4 (3.1)	38 (29.03)	89 (67.0)	131 (100.00)
หญิง	9 (9.1)	37 (37.4)	53 (53.7)	99 (100.00)
รวม	13 (5.7)	75 (32.6)	142 (61.7)	230 (100.00)

$$\chi^2 = 5.215 \quad p < 0.05$$

ส่วนที่ 3 เปรียบเทียบทัศนคติทางเพศของวัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิง

วัยรุ่นชายและหญิงมีทัศนคติทางเพศโดยรวมไม่แตกต่างกันโดยอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยของทัศนคติทางเพศรวมเท่ากับ 3.53 และ 3.61 ตามลำดับ โดยข้อคำถามที่พบความแตกต่างของทัศนคติเรื่องเพศของวัยรุ่นชายและหญิงที่สำคัญดังนี้

(ข้อที่ 4) “การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงของวงศ์ตระกูล” โดยวัยรุ่นชายมีค่าคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อข้อคำถามนี้ในระดับสูง ($\mu=2.55$) ในขณะที่นักเรียนหญิงมีทัศนคติต่อข้อคำถามนี้ในระดับปานกลาง ($\mu=2.27$)

(ข้อที่ 6) “การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นถือว่าการผูกมัดอีกฝ่ายได้เป็นอย่างดี” พบว่า โดยวัยรุ่นชายมีค่าคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อข้อคำถามนี้ในระดับปานกลาง ($\mu=3.22$) ในขณะที่นักเรียนหญิงมีทัศนคติต่อข้อคำถามนี้ในระดับสูง ($\mu=3.88$)

(ข้อที่ 12) “การที่จะรักใคร่สักคน ต้องยอมแลกด้วยร่างกาย” พบว่า โดยวัยรุ่นชายมีค่าคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อข้อคำถามนี้ในระดับปานกลาง ($\mu=3.62$) ในขณะที่นักเรียนหญิงมีทัศนคติต่อข้อคำถามนี้ในระดับสูง ($\mu=4.09$)

(ข้อที่ 18) “ฝ่ายหญิงควรยอมมีเพศสัมพันธ์เมื่อฝ่ายชายขอ เพราะจะทำให้รักกันมากขึ้น” พบว่า นักเรียนชายมีค่าคะแนนเฉลี่ยทัศนคติทางเพศที่ต่ำกว่านักเรียนหญิง โดยที่นักเรียนชายมีทัศนคติทางเพศต่อข้อคำถามนี้อยู่ในระดับกลาง ($\mu=4.08$) ในขณะที่นักเรียนหญิงมีทัศนคติต่อข้อคำถามนี้อยู่ในระดับสูง ($\mu=3.13$)

Table 3 Comparison of mean of sexual attitude between male and female (N=230)

ข้อความ	ชาย (N=131)			หญิง (N=99)			t-test
	ค่าเฉลี่ย (μ)	σ	ระดับ ทัศนคติ	ค่าเฉลี่ย (μ)	σ	ระดับ ทัศนคติ	
1.การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ทำให้เกิดอารมณ์ทางเพศ	3.75	.97	สูง	3.50	.88	กลาง	2.00*
2.การใช้สารเสพติดทำให้เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์	3.37	.97	กลาง	3.62	.98	กลาง	-1.93*
3.เป็นเรื่องปกติที่จะมีอารมณ์และความรู้สึกทางเพศเมื่ออยู่ใกล้ชิดคนที่ถูกใจ [†]	3.72	.93	สูง	3.49	.86	กลาง	1.91*
4.การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงของวงศ์ตระกูล	2.55	1.03	กลาง	2.27	.99	ต่ำ	2.09*
5.ถ้ามีโอกาสมีเพศสัมพันธ์ท่านจะทำเพราะถือว่าเป็นเรื่องปกติในการแสดงความรัก [†]	2.78	1.00	กลาง	2.17	.90	ต่ำ	4.80**
6.การมีเพศสัมพันธ์เป็นการผูกมัดอีกฝ่ายได้เป็นอย่างดี [†]	3.22	1.09	กลาง	3.88	1.00	สูง	-4.72**
7.การมีเพศสัมพันธ์จะทำลายอนาคตชีวิตคู่	3.88	1.03	สูง	3.61	1.03	กลาง	1.95*
8.คนรุ่นใหม่สามารถแสดงออกทางเพศได้อย่างเปิดเผย [†]	2.81	1.10	กลาง	2.75	.92	กลาง	0.43
9.ผู้หญิงผู้ชายที่เป็นเพื่อนกันสามารถเล่นถูกเนื้อต้องตัวกันหรือจับมือถือแขนกันได้ [†]	3.31	.93	กลาง	3.14	1.01	กลาง	1.32
10.ไม่ใช่เรื่องแปลกที่ผู้หญิงและผู้ชายอยู่ด้วยกันโดยไม่แต่งงาน	3.13	.95	กลาง	2.89	.97	กลาง	1.86
11.สื่อทางอินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงข้อมูลภาพอนาจารได้ง่าย	4.04	.83	สูง	4.10	.96	สูง	-0.46

ข้อความ	ชาย (N=131)			หญิง (N=99)			t-test
	ค่าเฉลี่ย (μ)	σ	ระดับ ทัศนคติ	ค่าเฉลี่ย (μ)	σ	ระดับ ทัศนคติ	
12.การที่จะรักใคร่รักใคร่คน ต้องยอม แลกด้วยร่างกาย [†]	3.62	0.82	กลาง	4.09	0.99	สูง	-3.87**
13.การพูดคุยเรื่องเพศกับคนใน ครอบครัวเป็นเรื่องธรรมชาติไม่น่า อาย	3.64	0.95	กลาง	3.61	0.96	กลาง	0.19
14.การแต่งกายที่ไม่มิดชิดเป็นสาเหตุ หนึ่งของการล่วงละเมิดทางเพศ	3.93	0.95	สูง	4.19	0.91	สูง	-2.03*
15.หากมีปัญหาหรือข้อสงสัยเรื่อง โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ท่านจะไป ปรึกษา พ่อแม่/ครู/แพทย์	4.29	0.80	สูง	4.17	0.78	สูง	1.19
16. สื่อภาพยนตร์ โทรทัศน์ใน ปัจจุบันก่อให้เกิดการเรียนรู้เรื่องการ มีเพศสัมพันธ์ไปในทางที่ไม่ดี	3.55	0.83	กลาง	3.73	0.81	สูง	-1.63
17.การอยู่ร่วมกันก่อนแต่งงานเป็น เรื่องที่ธรรมดา*	3.41	0.73	กลาง	3.22	0.98	กลาง	1.61
18.ฝ่ายหญิงควรยอมมีเพศสัมพันธ์ เมื่อฝ่ายชายขอ เพราะจะทำให้รักกัน มากขึ้น [†]	3.13	1.06	กลาง	4.08	1.05	สูง	-6.67**
19.ความรู้เรื่องการคุมกำเนิดช่วยลด ปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมได้	3.65	1.00	กลาง	3.96	0.91	สูง	-2.45**
20.ค่านิยมที่ควรปลูกฝังให้กับวัยรุ่น คือ การรักนวลสงวนตัว	3.90	0.89	สูง	4.31	0.92	สูง	-3.34**
21.เรื่องเพศเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับ มนุษย์ทุกคน	3.85	0.92	สูง	3.89	0.90	สูง	-0.36
22.ผู้หญิงมีสิทธิที่จะปฏิเสธเมื่อไม่ ต้องการมีเพศสัมพันธ์	4.00	0.99	สูง	4.36	0.88	สูง	-2.81*

ข้อความ	ชาย (N=131)			หญิง (N=99)			t-test
	ค่าเฉลี่ย (μ)	σ	ระดับ ทัศนคติ	ค่าเฉลี่ย (μ)	σ	ระดับ ทัศนคติ	
23.ผู้ชายและผู้หญิงในปัจจุบันนั้น ควรมีบทบาทเท่าเทียมกัน	3.83	0.99	สูง	4.20	0.86	สูง	-3.00**
รวม	3.53	0.98	กลาง	3.61	0.93	กลาง	-1.690

[†] ข้อคำถามด้านลบ * $p < 0.05$ ** $p < 0.01$

4. อภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้พบว่าวัยรุ่นได้รับความรู้เรื่องเพศจากสถานศึกษามากที่สุดรองลงมาคือได้รับจากอินเทอร์เน็ต และเพื่อน โดยได้รับความรู้จากผู้ปกครองน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 10.4 อธิบายได้ว่าเนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวัยรุ่นที่อยู่ในสถานศึกษาซึ่งปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้มีการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาให้กับนักเรียนในทุกระดับชั้นทำให้วัยรุ่นที่อยู่ในสถานศึกษาส่วนใหญ่ได้รับความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศจากครูผู้สอนและจากเอกสารตำราประกอบการสอน^[8] ส่วนการได้นิเวหาเรื่องเพศจากอินเทอร์เน็ตเนื่องจากปัจจุบันสื่อออนไลน์ได้เข้ามามีบทบาทในทุกสังคมและทุกกลุ่มอายุซึ่งสื่อดังกล่าวสามารถเข้าถึงได้ง่าย สะดวกและรวดเร็วทำให้สนองตอบต่อความต้องการของวัยรุ่นที่อยากรู้ อยากลองทำให้สื่อออนไลน์เป็นที่นิยมในกลุ่มวัยรุ่นและเยาวชน^[9] สอดคล้องกับงานวิจัยก่อนหน้านี้^[10] ที่พบว่าวัยรุ่นและเยาวชนส่วนใหญ่ร้อยละ 60 ได้รับข้อมูลเรื่องเพศจากอินเทอร์เน็ต นอกจากนี้วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการการยอมรับในกลุ่มเพื่อนดังนั้นกลุ่มเพื่อนจึงเป็นแหล่งข้อมูลเรื่องเพศที่สำคัญอย่างไรก็ตามความรู้จากอินเทอร์เน็ตบางแหล่งและจากเพื่อนที่ไม่รู้จริงอาจเป็นข้อมูลที่ผิด^[9] ซึ่งอาจนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยและงานวิจัยยังพบว่าวัยรุ่นได้ความรู้เรื่องเพศจากผู้ปกครองน้อย (ร้อยละ 10.4) สอดคล้องกับงานวิจัยหลายเรื่องที่จะพบว่าวัยรุ่นได้รับความรู้เรื่องเพศจากผู้ปกครองน้อย^[10, 11, 12] การที่วัยรุ่นมักไม่สะดวกใจที่จะคุยเรื่องเพศกับผู้ปกครองเนื่องจากค่านิยมของสังคมไทยที่ยังคงเชื่อว่าการสอนเพศศึกษาควรเป็นบุคลากรทางสาธารณสุขหรือเป็นหน้าที่ของโรงเรียน อีกทั้งผู้ปกครองบางส่วนไม่มีทักษะในการสื่อสารเรื่องเพศทำให้การพูดคุยเรื่องเพศกับบุตรหลานเป็นเรื่องลำบากใจ^[13] ดังนั้นเมื่อมีปัญหาเรื่องเพศทำให้วัยรุ่นปรึกษาเพื่อน (ร้อยละ 38.8) เนื่องจากความไว้วางใจมากกว่าบุคคลอื่น

การรับรู้บทบาททางเพศที่แตกต่างกันของวัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิง โดยสัดส่วนของวัยรุ่นชายมีการรับรู้บทบาททางเพศในระดับสูงมากกว่าวัยรุ่นหญิง สอดคล้องกับงานวิจัยก่อนหน้านี้^[14] ที่พบว่าผู้ชายมักมีแนวโน้มที่จะมีการรับรู้บทบาททางเพศที่สอดคล้องกับบรรทัดฐานทางสังคมสูงกว่าผู้หญิง ทั้งนี้เนื่องจากสังคมไทยยังมีความไม่เท่าเทียมกันในการแสดงออกรวมถึงการแสดงความคิดเห็นทางเพศระหว่างหญิงชาย

โดยสังคมมักยอมรับการแสดงออกทางเพศของวัยรุ่นชายมากกว่าวัยรุ่นหญิง^[15] นอกจากนี้ นักจิตวิทยาเสนอว่า บทบาททางเพศที่เหมาะสมกับสภาพสังคมปัจจุบันมากที่สุดคือ บทบาททางเพศแบบความเป็นชายและหญิงสูงทั้งคู่ รองลงมาคือ บทบาททางเพศแบบความเป็นชาย และ บทบาททางเพศแบบความเป็นหญิง^[16]

ทัศนคติทางเพศของวัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิงในการวิจัยครั้งนี้พบว่าไม่แตกต่างกัน แต่พบความแตกต่างในบางข้อคำถาม ซึ่งการวิจัยครั้งนี้พบประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับทัศนคติทางเพศที่เปลี่ยนไปของวัยรุ่นหญิง โดยวัยรุ่นหญิงมีคะแนนเฉลี่ยที่มากกว่าวัยรุ่นชาย ในข้อคำถามที่ว่า “เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์เป็นการผูกมัดฝ่ายชาย” และ “การยอมมีเพศสัมพันธ์เป็นการแสดงความรัก” ซึ่งแสดงให้เห็นถึงทัศนคติเชิงเชิงบวกต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานและการยอมรับการรักนวลสงวนตัวที่ลดลงของวัยรุ่นหญิง สอดคล้องกับการศึกษาของ อุมารณ ภัทรวณิช^[3] ซึ่งพบว่าการยอมรับในการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานได้เพิ่มขึ้นเมื่อเวลาผ่านไป นั่นคือสัดส่วนการยอมรับ พ.ศ. 2554 สูงกว่า พ.ศ. 2551 ในทุกรุ่นประชากรวัยอายุน้อยลง การเปลี่ยนแปลงการยอมรับได้ยิ่งมากขึ้น และพบว่าประชากรหญิงยอมรับพฤติกรรมการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานได้สูงกว่าประชากรชาย ซึ่งแตกต่างกับสมัยก่อนที่ค่านิยมของสังคมไทยไม่เห็นด้วยกับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานของผู้หญิงแต่ยอมรับพฤติกรรมดังกล่าวถ้าเป็นผู้ชาย^[3, 11, 12] ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่ทำให้ผู้หญิงอาจยอมมีเพศสัมพันธ์กรณีผู้ชายบอกว่าการมีเพศสัมพันธ์คือการแสดงออกถึงความรัก ในขณะที่ผู้ชายเห็นด้วยในสัดส่วนที่น้อยกว่าผู้หญิงในข้อคำถามดังกล่าวซึ่งผู้ชายอาจคิดว่าการที่ผู้หญิงยอมมีเพศสัมพันธ์เพราะมีความต้องการทางเพศเหมือนกับผู้ชาย ซึ่งทัศนคติทางเพศเช่นนี้อาจส่งผลต่อพฤติกรรมทางเพศที่จะเกิดขึ้นจริงในอนาคต ซึ่งถ้ามีพฤติกรรมทางเพศเช่นนี้จริงก็เสี่ยงต่อการกระทำผิดทางกฎหมายได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดารุณี ภูษณสุวรรณศรี^[17] ที่เยาวชนชายส่วนใหญ่คิดว่าปัจจุบันเป็นสิ่งที่ยากจะพบผู้หญิงที่รักนวลสงวนตัว ส่วนเยาวชนหญิงเห็นด้วยต่อการจะเสียพรหมจรรย์เพื่อเป็นการพิสูจน์รักแท้ แต่อย่างไรก็ตามงานวิจัยครั้งนี้พบทัศนคติทางเพศของผู้หญิงที่จะนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ที่ต้องเกิดจากความยินยอมของทั้งสองฝ่าย โดยวัยรุ่นหญิงมีค่าคะแนนเฉลี่ยของข้อคำถามที่ว่า “ผู้หญิงสามารถปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์เมื่อไม่ต้องการ” มากกว่าวัยรุ่นชาย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงทัศนคติทางเพศที่เปลี่ยนไปจากสมัยก่อนที่ผู้หญิงต้องยอมมีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายถึงแม้ว่าจะไม่ต้องการหรือไม่ยินยอมเนื่องจากต้องรักษาความสัมพันธ์ในชีวิตคู่^[18] และวัยรุ่นหญิงมีคะแนนเฉลี่ยในข้อคำถามที่ว่า “บทบาทของผู้ชายและผู้หญิงในปัจจุบันนั้นควรมีความเท่าเทียมกัน” แสดงให้เห็นถึงวัยรุ่นหญิงคิดว่าปัจจุบันมีความเท่าเทียมกันระหว่างหญิงชาย ซึ่งแตกต่างจากสมัยก่อนที่ผู้หญิงมักคิดว่าผู้หญิงไม่เท่าเทียมกับผู้ชายในหลายบริบทในสังคมไทย^[19]

สรุปผลการวิจัย

วัยรุ่นชายและหญิงมีการรับรู้บทบาททางเพศแตกต่างกันโดยวัยรุ่นชายมีส่วนรับรู้บทบาททางเพศในระดับสูงมากกว่าวัยรุ่นหญิง ในส่วนของทัศนคติทางเพศของวัยรุ่นชายและวัยรุ่นหญิงมีทัศนคติ

ทางเพศไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่าวัยรุ่นหญิงมีทัศนคติทางเพศที่ยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานซึ่งอาจส่งผลต่อพฤติกรรมทางเพศที่เสี่ยงต่อสุขภาพทางเพศในระยะยาวต่อไป

ข้อเสนอแนะ

สถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาที่มุ่งเน้นปรับเปลี่ยนทัศนคติทางเพศของวัยรุ่นที่จะนำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ การวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อเข้าใจบริบทที่อยู่เบื้องหลังทัศนคติทางเพศของวัยรุ่นชายและหญิง

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

เอกสารอ้างอิง

- [1] วารุณี พองแก้ว การป้องกันเอชไอวีในวัยรุ่นประเด็นท้าทาย และแนวทางการแก้ไข. เชียงใหม่ : นพบุรีการพิมพ์, 2554.
- [2] นภาพร หะวานนท์. “ปัญหาทางเพศของวัยรุ่นและการทำแท้ง” ใน รื้อสร้างองค์ความคิดผู้หญิงกับสุขภาพ. บรรณาธิการโดย พิมพ์วิทย์ บุญมงคล. หน้า 75-110. กรุงเทพฯ : เจเนเดอร์เพลส, 2540.
- [3] อุมารณ์ ภัทรวาณิชย์. ปัจจัยทางวัฒนธรรมที่มีผลต่อการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่เสี่ยงของวัยรุ่น. นครปฐม : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล 2538.
- [4] Naewla S. Attitude and Sexual Risk Behaviour of Adolescent in Ubon Ratchathani Province, 2015. Retrieved from <http://jes.rtu.ac.th/rtunc2016/pdf> access 3 January 2019
- [5] สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรดิตถ์. รายงานประจำปี 2561. อุดรดิตถ์ : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุดรดิตถ์. อัดสำเนา. 2561.
- [6] Bloom BS. Handbook on formation and Summative Evaluation of Student Learning. New York: McGraw-Hill Book Company, 1971.
- [7] Kuharatanachai C. Introduction to Statistic. Bangkok: Mahanakorn University of Technology, 1999.
- [8] UNESCO. Review of comprehensive sexuality education in Thailand. Bangkok: UNICEF Thailand Country Office, 2017.
- [9] Poorisat T, Chib A. The Internet as a Sex Education Tool: A Case Study of an Online Thai Discussion Board. In C. C. Okigbo (Ed.), Strategic Urban Health Communication (pp. 199-210). New York: Springer, 2013.

- [10] Pinyaphong J, Srithanaviboonchai K, Chariyalertsak S, et al. Inconsistent Condom Use Among Male University Students in Northern Thailand. *Asia Pac J Public Health*, 2018; 30(2), 147-157.
- [11] Tangmunkongvorakul A, Srithanaviboonchai K, Guptarak M. et al. Attitudes and Behavior among Rural Thai Adolescents Regarding Sexual Intercourse. *Southeast Asian J Trop Med Public Health*, 2014; 45(6), 1437-1447.
- [12] Techasrivichien T, Darawuttimaprakorn N, Punpuing S. et al. Changes in Sexual Behavior and Attitudes Across Generations and Gender Among a Population-Based Probability Sample From an Urbanizing Province in Thailand. *Arch Sex Behav*, 2016; 45(2), 367-382.
- [13] จักรกฤษณ์ พิญญาพงษ์. การสื่อสารเรื่องเพศระหว่างมารดาและบุตรสาว. *วารสารวิทยาศาสตร์และวิทยาศาสตร์ประยุกต์*, 2561; 2(1), 23-31.
- [14] จักรกฤษณ์ พิญญาพงษ์. การรับรู้บทบาททางเพศและอนามัยเจริญพันธุ์ของนักศึกษาชายและหญิงระดับอุดมศึกษาจังหวัดอุดรธานี. *อุดรธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*, 2550.
- [15] อุมารณ์ ภัทรวณิชย์ ทิศทางเพศของประชากรรุ่นใหม่ ใน ประชากรและสังคม 2557: การเกิดกับความมั่นคงในประชากรและสังคม บรรณาธิการโดย : ยุพิน วรสิริอมร, จงจิตต์ ฤทธิรงค์, ศุทธิดา ขววัน และพจนา หันจางสิทธิ์. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. 2557
- [16] Chitayasothorn D. Sex Roles: A Psychological Perspective. *University of the Thai Chamber of Commerce Journal*, 2008; 28(1), 195-208.
- [17] ดารุณี ภูษณสุวรรณศรี. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีเพศสัมพันธ์ก่อนสมรสของนักศึกษาผู้ใหญ่ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร. *วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. นครปฐม*, 2540.
- [18] Pearson J. Personal Control, Self-Efficacy in Sexual Negotiation, and Contraceptive Risk among Adolescents: The Role of Gender. *Sex Roles*, 2006; 54, 615-625.
- [19] Srisuriyawet R. Fongkaew W, Villaruel AM. Gender and Sexual Experience Difference in Adolescent Sexual Behavior in Thailand: Psychosocial Factors. *Thai J Nurs Res*, 2006; 10(3), 215-227.